

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Лесуна Сергія Миколайовича
на тему: Формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в
умовах становлення цифрової економіки», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Сучасний етап розвитку економіки України відбувається під впливом глибоких структурних змін, зростання невизначеності зовнішнього середовища, посилення воєнних, фінансових, інвестиційних, кадрових та технологічних ризиків. Водночас становлення цифрової економіки змінює характер функціонування підприємств, формує нові вимоги до організації фінансового управління, захисту фінансових ресурсів, забезпечення стійкості бізнес-процесів та адаптації підприємств до динамічних змін ринкового середовища.

Особливого значення в цих умовах набувають підприємства ІТ-сфери, які виступають важливими суб'єктами цифрової трансформації економіки, створюючи цифрові продукти, сервіси та технологічні рішення. Фінансова безпека підприємств ІТ-сфери є важливою передумовою їх стабільного функціонування, збереження фінансової стійкості, підтримання ліквідності й платоспроможності, забезпечення інвестиційного розвитку та конкурентоспроможності. Водночас аналіз наукових підходів свідчить, що питання фінансової безпеки підприємств переважно розглядаються крізь призму фінансової стійкості, ризик-менеджменту або антикризового фінансового управління. Недостатньо розробленими залишаються теоретико-методичні та прикладні положення щодо формування цілісної та цифровоорієнтованої системи фінансової безпеки саме для підприємств ІТ-сфери.

В умовах становлення цифрової економіки досліджувана проблематика набуває особливого значення, оскільки цифрові технології не лише створюють нові можливості для розвитку ІТ-підприємств, а й змінюють характер фінансових ризиків і загроз. Використання цифрових інструментів фінансового моніторингу, аналітики даних, автоматизації управлінських процесів, прогнозування ризиків та забезпечення кіберстійкості стає важливою умовою своєчасного виявлення загроз і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Таким чином, актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена необхідністю поглиблення теоретико-методичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в умовах становлення цифрової економіки. Наукове обґрунтування такої системи є важливим для підвищення фінансової стійкості ІТ-підприємств, забезпечення їх адаптивності до сучасних ризиків і загроз, а також посилення ролі ІТ-сфери у розвитку цифрової економіки та фінансової безпеки держави.

Дисертаційну роботу виконано в рамках планів науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» за темою «Розробка механізму фінансування інноваційного відновлення стратегічно важливих секторів економіки України у післявоєнний період» (державний реєстраційний номер 0123U104318), де автором обґрунтовано теоретичні положення щодо змісту та особливостей фінансової безпеки підприємств в умовах становлення цифрової економіки; «Розвиток фінансової системи в умовах турбулентності та становлення цифрової економіки» (державний реєстраційний номер 0125U000298), у межах якої автором поглиблено методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери.

2. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних засад та обґрунтування практичних рекомендацій щодо формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в умовах становлення цифрової економіки. Для досягнення мети передбачається *вирішення наступних завдань*:

- розкрити сутність фінансової безпеки та особливості її забезпечення в умовах становлення цифрової економіки;

- визначити концептуально-змістовні характеристики особливостей функціонування підприємств ІТ-сфери в цифровій економіці;

- обґрунтувати теоретичні засади формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери та визначити її структурно-логічну побудову і функціональне призначення у забезпеченні їх фінансової стійкості;

- проаналізувати тенденції розвитку підприємств ІТ-сфери та оцінити їх фінансовий стан в контексті забезпечення фінансової безпеки;

- удосконалити науково-методичний підхід та провести комплексне оцінювання рівня фінансової безпеки підприємств ІТ-сектору з урахуванням галузевих особливостей;

- систематизувати ризики та загрози фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в умовах становлення цифрової економіки;

- обґрунтувати концептуальні засади розробки та практичної реалізації механізму забезпечення фінансової безпеки ІТ-підприємств в умовах цифрової економіки;

- сформулювати науково-практичні рекомендації щодо підвищення фінансової безпеки підприємств ІТ-сектору у системі державної та інституційної підтримки.

Об'єктом дослідження є процес формування та забезпечення фінансової безпеки підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в умовах становлення цифрової економіки.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

удосконалено:

- методичний інструментарій оцінювання рівня фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери, який, на відміну від існуючих, сформульований на основі

розрахунку інтегрального показника стану такої безпеки із конкретизацією його ключових параметрів (фінансова стійкість, ліквідність, прибутковість, майновий стан, рівень ділової активності та інвестиційна привабливість). Це забезпечило можливість обґрунтувати різні стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємств цієї сфери з урахуванням сукупності фінансових ризиків і загроз;

– концептуальні положення обґрунтування сутності системи фінансової безпеки підприємств у ІТ-сфері, що реалізовано через використання методології системного підходу і, на відміну від існуючих положень, базуються на пізнанні та аналізі особливостей фінансової діяльності таких підприємств, дослідженні основних ендогенних та екзогенних чинників, які впливають на її ефективність. Це дало можливість конкретизувати структурні компоненти такої системи, визначити джерела виникнення потенційних загроз для її стабільності та виокремити прикладні напрями забезпечення її стабільного розвитку з урахуванням можливостей і викликів цифрової економіки;

– прикладні аспекти підвищення ефективності державної підтримки забезпечення фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери, які, на відміну від уже сформованих підходів, конкретизовано через використання результатів кореляційно-регресійного аналізу впливу макроекономічних чинників на їхній фінансовий стан. Це дало можливість обґрунтувати основні напрями впливу органів державної влади на функціонування таких підприємств з метою формування сприятливого економічного середовища для зміцнення рівня їхньої фінансової безпеки.

– наукові підходи до визначення результатів впливу цифрової економіки на функціонування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери, які, на відміну від існуючих, реалізовано через систематизацію та розподіл можливих наслідків такого впливу за такими напрямками: технологічним, інформаційним, організаційним, ризиковим, інфраструктурним та інституційним. Це забезпечило можливість виокремити конструктивні та деструктивні наслідки цифровізації діяльності ІТ-підприємств, визначити вплив інформаційних технологій на формування їхнього фінансового стану та обґрунтувати вектори інтеграції цифрових технологій у систему фінансового менеджменту зазначених підприємств.

набули подальшого розвитку:

– поглиблення категоріального апарату фінансової науки у частині уточнення змісту поняття «фінансова безпека ІТ-підприємства», що реалізовано через обґрунтування сутності категорій «фінансова безпека», «фінансова безпека підприємства», конкретизацію специфічних рис господарської діяльності ІТ-підприємств. Запропоновано розглядати фінансову безпеку ІТ-підприємства як динамічний стан захищеності фінансових ресурсів, цифрових активів, інформаційних систем і бізнес-процесів, що забезпечує фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, адаптивність і безперервність функціонування підприємств, основним видом діяльності яких є створення інтелектуальних продуктів, пов'язаних з інформаційними технологіями;

– систематизація деструктивних чинників та потенційних загроз фінансовій безпеці підприємств ІТ-сфери, які, на відміну від існуючих підходів, виокремлено на основі поєднання результатів застосування PEST- та SWOT-аналізу, дослідження

їхнього поточного фінансового стану, та розподілено у наступні групи: воєнно-політичні, фінансово-економічні, регуляторні, кадрові, технологічні та кібербезпекові. Це дало можливість враховувати їхній потенційний вплив на фінансову безпеку зазначених підприємств у процесі розробки стратегій її підвищення;

– наукові положення щодо обґрунтування впливу стабільності фінансової діяльності ІТ-підприємств на рівень фінансової безпеки ІТ-галузі та національного господарства, що реалізовано через виокремлення ключових каналів здійснення такого впливу та конкретизацію його наслідків для забезпечення стійкого розвитку фінансової системи держави.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій дисертаційної роботи підтверджується опрацюванням значної кількості наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, використанням офіційних статистичних та аналітичних матеріалів, а також застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Теоретичні положення роботи сформовано на основі методів аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, системного підходу та структурно-логічного аналізу; аналітичні результати отримано із застосуванням статистичного, порівняльного, коефіцієнтного та інтегрального методів; для систематизації загроз і чинників впливу використано PEST- та SWOT-аналіз, для кількісної оцінки взаємозв'язків - кореляційно-регресійний аналіз, для визначення варіантів управлінського реагування - сценарний аналіз; узагальнення і візуалізацію результатів забезпечено за допомогою табличного та графічного методів.

Інформаційною базою дослідження є матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства цифрової трансформації України, Державної податкової служби України, аналітичні матеріали IT Ukraine Association, Lviv IT Cluster, DOU, Дія.City, Українського фонду стартапів, наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в можливості використання його положень, висновків і рекомендацій у діяльності ІТ-підприємств та в освітньому процесі. Практичну значущість результатів підтверджено їх упровадженням у діяльність SendPulse Inc., де використано положення щодо комплексного оцінювання рівня фінансової безпеки ІТ-підприємства на основі інтегрального показника (довідка № 02-15/11 від 12.05.2026 р.); ФОП Базилевич В.М., де прийнято до використання рекомендації щодо ідентифікації зовнішніх загроз і внутрішніх ризиків, їх систематизації та застосування сценарного підходу (довідка № 03/05-26 від 11.05.2026 р.); ТОВ «ІТ-Solutions», де враховано пропозиції щодо використання цифрових інструментів у системі забезпечення фінансової безпеки підприємства (довідка про впровадження від 5.05.2026). Окремі теоретичні та методичні положення дисертації використано в освітньому процесі кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка» при розробленні методичних матеріалів, проведенні лекційних і практичних занять із дисциплін «Фінансовий

аналіз», «Фінансове планування у бізнесі», «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент» (довідка № 202/08-835 від 12.05.2026 р.).

6. Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та методичні результати дисертації оприлюднено автором на міжнародних науково-практичних конференціях. Серед них: «Фінансове та інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки бізнесу в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення» (м. Харків, 22–23 листопада 2023 р.); «Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.); «Сучасні критерії оцінки ефективності господарських процесів в нестабільних економічних умовах» (м. Чернігів, 12 листопада 2024 р.); «Юність науки – 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 24-26 квітня 2024 р.); «Юність науки – 2025» (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.); «Фінансово-управлінські інновації як драйвер сталого розвитку в умовах сучасних викликів» (м. Хмельницький, 7 листопада 2025 року)..

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення і результати дослідження опубліковані у 15 працях, загальним обсягом 8,24 д.а. Зокрема, 2 статті у періодичних наукових виданнях іншої держави, одне з яких індексується в наукометричній базі Web of Science, 6 статей – у наукових фахових виданнях України, 7 публікацій апробаційного характеру.

Статті в закордонних наукових виданнях:

1. Yevtushenko, Y., Bilyi, M., Lesun, S., Fedoriv, Y., Kravchenko, A., & Akinchyts, O. (2025). Customization of Financial Services: Digitalization, Transformation, Trust, Emphasizing the Role of Education in Processes. *Cadernos De Educação Tecnologia E Sociedade*, 18(se3), 239–249. DOI: <https://doi.org/10.14571/brajets.v18.nse3.239-249>.

2. Bilyi, M., Kravchenko, A., Lesun, S., Fedoriv, Y., Penteleichuk, M., & Akinchyts, O. (2026). Formation of competitive advantages of financial institutions in the conditions of digitization and instability of the national economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(66), 123–137. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.66.2026.5024>.

Статті в наукових фахових виданнях України:

3. Лесун С. М. Фінансова безпека підприємств та її особливості в умовах цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. № 3(39). С. 341-352. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/319324>.

4. Кальченко О. М., Зеленська О. О., Лесун С. М. Фінансова поведінка домогосподарств у контексті розвитку поведінкових фінансів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 4(36). С. 280-290. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/299261>.

5. Кальченко О. М., Лесун С. М. Економіко-статистичне дослідження ефективності використання фінансових ресурсів підприємств ІТ-сфери. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 1(41). С. 422-436. URL:

<http://ppeu.stu.cn.ua/issue/view/19295/12492>.

6. Панченко О. І., Лесун С. М. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 3(43). С. 347-358 URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/344079>.

7. Дубина М. В., Кальченко О. М., Лесун С. М. Фінансове забезпечення розвитку ІТ-компаній в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2025. Вип. 5 (102). С. 72-86. URL: http://www.psaejrnl.nau.in.ua/journal/5_102_2025_ukr/11.pdf.

8. Кальченко О. М., Лесун С. М., Кальченко М. В. Фінансовий інструментарій забезпечення фінансової безпеки ІТ-підприємств в умовах цифрової економіки. *Успіхи і досягнення у науці*. 2026. № 4(26). С. 1356–1372.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

9. Панченко О. І., Лесун С. М. Особливості страхування фінансових ризиків банківських установ. *Фінансове та інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки бізнесу в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення* : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 22–23 листопада 2023 р. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С. 220-222. URL: https://eprints.kname.edu.ua/64334/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%81%D0%B8_2023_2.pdf.

10. Панченко О. І., Кальченко О. М., Лесун С. М. Банкострахування як основа стабільності фінансового ринку. *Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 117-118. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/11/zbirnyk-tez-yunist-nauky-2023.pdf>.

11. Панченко О. І., Кальченко О. М., Лесун С. М. Проблеми розвитку сучасної системи ризик-менеджменту в банківських установах. *Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.). Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 118-120. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/11/zbirnyk-tez-yunist-nauky-2023.pdf>.

12. Лесун С. М. Фінансова безпека підприємств в умовах становлення цифрової економіки. *Сучасні критерії оцінки ефективності господарських процесів в нестабільних економічних умовах* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Чернігів, 12 листопада 2024 р.). Чернігів: Коледж транспорту та комп'ютерних технологій НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 220-222.

13. Лесун С. М. Соціально-філософський контекст управління фінансовими ризиками. *Юність науки – 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : збірник тез доповідей XIV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 24-26 квітня 2024 р.). Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 635-638. URL: <https://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/30262>.

14. Панченко О. І., Лесун С. М. Специфіка підприємств ІТ-сфери як об'єкта фінансового управління. *Юність науки – 2025*: збірник тез доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. С. 78–80. URL: <https://ir.stu.cn.ua/items/7024c8b0-86f3-4ff4-baa0-3548f8c61574>.

15. Лесун С. М. Цифрова економіка та фінансова безпека: роль інформаційних технологій. *Фінансово-управлінські інновації як драйвер сталого розвитку в умовах сучасних викликів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 7 листопада 2025 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. Ч. 1. С. 360-363.

8. Загальний висновок

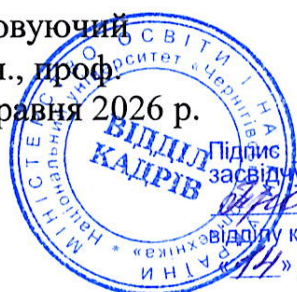
Дисертаційна робота Лесуна Сергія Миколайовича на тему «Формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в умовах становлення цифрової економіки» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо розвитку системи фінансової безпеки ІТ-підприємств в умовах становлення цифрової економіки.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційної роботи. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Лесуна Сергія Миколайовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Лесуна Сергія Миколайовича на тему «Формування системи фінансової безпеки підприємств ІТ-сфери в умовах становлення цифрової економіки» може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий
д.е.н., проф.
«14» травня 2026 р.

Підпис
засвідчую
Відділ кадрів

М.В. Дубина
Дубина М.В.
М.В. Дубина
«14» 05 2026р.

М.В. Дубина